

Адміністрації морських портів України: розроби свою систему, яка б була конкурентною до цієї, приватної... Адміністрація морських портів України, як державне підприємство, розуміє що для цього потрібно витратити якісь кошти на ТЗ, на СОФТ, на “залізо”... і не бачить, що ця система буде конкурентною... Знаючи про те, що потім прийдуть правоохоронні органи і запитують, а для чого ви розробляли цю систему і витратили кошти державного підприємства.

Отож, може є сенс, щодо відтворення на умовах приватно-державного партнерства існуючої системи, усунувши там ризики, про які регулятор говорить в різних листах... Зробивши так, щоб ця система була частково приватною, частково державною... Сьогодні не має діалогу. Можливо він відбудеться завтра.

...Гроші державне підприємство витратити не буде – це логічно. Є можливість залучити кошти технічної допомоги. Донори будуть дивитися, що оперуюча система вже є і працює “адекватно”, тож, чи є сенс вкладати кошти?.. Отож, є сенс залучити донорів та зробити аудит, аналіз роботи системи. І зняти всі ці питання...

Маріо Апостолов, регіональний радник з питань торгівлі ЄЕК ООН:

Проект «ППЛ 33-35» - это наши рекомендации ООН по «единому окну». Этот пилотный проект был предусмотрен, не для того чтобы стать «национальным», а для того чтобы продемонстрировать, что в Украине это возможно...

...Инвентаризация документов - это основа упрощения процедур торговли. Упрощение документооборота - это основа всего.

...Коды данных должны быть определены. Они должны быть одинаковыми. В этом направлении надо двигаться. Была дискуссия с Министерством финансов по созданию моделей данных, - это основа для единого понимания. В ЕС есть наработанная модель данных. Украинским специалистам желательно подать структуру данных существующих документов (сертификатов, лицензий, деклараций...).

Ред.: Роботу засідання знято на відео. Для бажаючих більш детально ознайомитися з відеозаписом надаємо посилання <http://transport-journal.com/news/onlajn-29-zasedanye-mrh-po-uproschenyyu-protsedur-torhovly-y-dohystryky/>

Майбутнє лакофарбової галузі залежить від їх об'єднання

Мабуть кожний представник бізнесу не раз чув заклики щодо об'єднання в асоціацію. Але мало хто знає, бачив ті живі приклади вдалого об'єднання. Коли саме таке об'єднання приносить користь, дивіденди членам асоціації, а не тим, хто їх об'єднав. Ось саме про такий випадок і буде цей матеріал. Саме про те, коли частка підприємців, виробників лакофарбової галузі об'єднавшись, крок за кроком, налагоджують регуляторну базу країни, умови та правила діяльності виробників, долають перепони, які на шляху їх

розвитку дарує їм час.

Отож, більш детально і по порядку...

Же традиційно, раз у рік в Ірпені, представники лакофарбової галузі зібралися на VIII Українську лакофарбову конференцію «ЛАКОКРАСКА -UA». На конференцію зареєструвалася рекордна кількість представників бізнесу – 230. Це говорить про неабиякий інтерес до інформації та жагу до спілкування з проблемних питань галузі.

Представники бізнесу розпочали конференцію хвилиною мовчання в пам'ять військовим, які загинули, захищаючи нашу країну...

Відкриваючи конференцію, президент Асоціації українських виробників лакофарбової галузі, директор «Файдаль Україна» **Сергій Хоменко** зазначив:

...В работе конференции принимает участие рекордное количество за все предшествующие года - 230 представителей бизнеса. Это говорит о том, что отрасль живая и развивается, а вопреки сложным ситуациям «бурлит»... Сегодня собрались поставщики, производители, потребители, эксперты не просто поговорить, а поставит задачи на 2018 год и получить ответы... Если конференция набирает обороты, значит люди, объединяясь, находят ответы на свои вопросы. Мы сегодня поговорим о многих вопросах отрасли, помня о том, что 2018 – 2019 года - это года максимальных выплат госдолга Украины. Все понимают, что это повлияет на политику, курс... В прошлом году мы сделали почти 7,5-8% прироста. Это в условиях, когда приблизительно на 10% сократилась территория Украины, и около 8 млн. населения Украины находится за рубежом на заработках... Я уверен, что мы найдём приемлемые решения, чтобы и в этом году выйти на такие же результаты роста отрасли.

Ринок лакофарбових матеріалів в Україні: підсумки 2017 і перспективи

Тарас Каравасев, *Д. т. н., доцент кафедри товарознавства та митної справи Київського національного торговельно-економічного університету:*

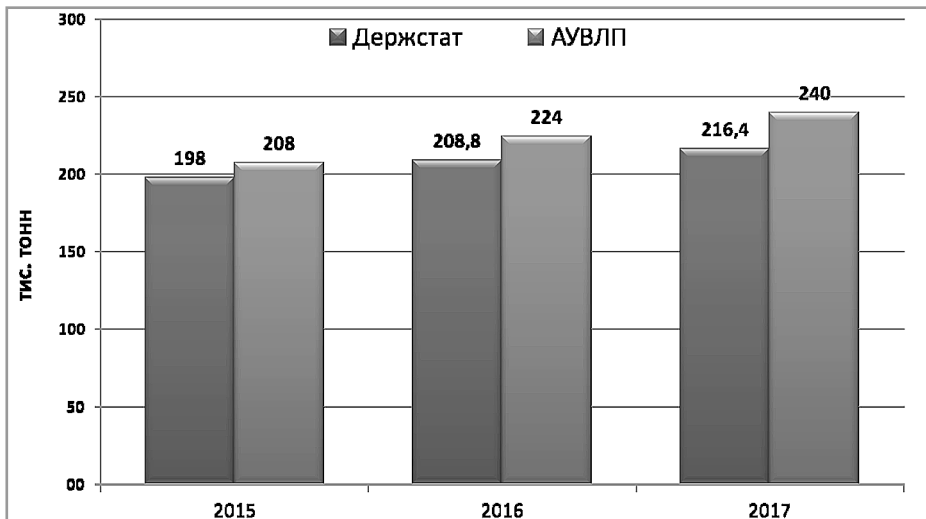

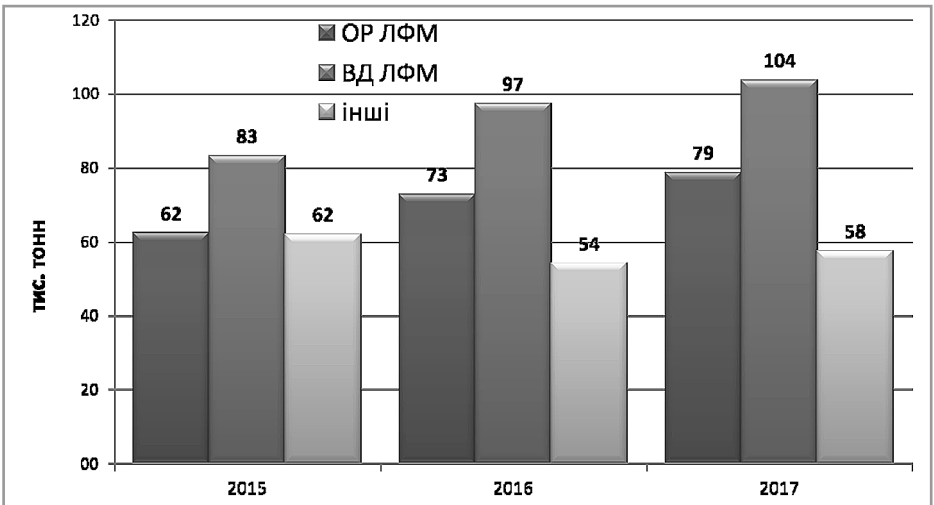
Лакофарбові матеріали (ЛФМ) займають важливе місце серед товарів побутової хімії як на споживчому ринку України, так і в структурі виробництва продукції хімічної промисловості. Український ринок ЛФМ займає близько 0,5–0,6% світового, але значною мірою залежить від тенденцій на ньому.

Виробництво

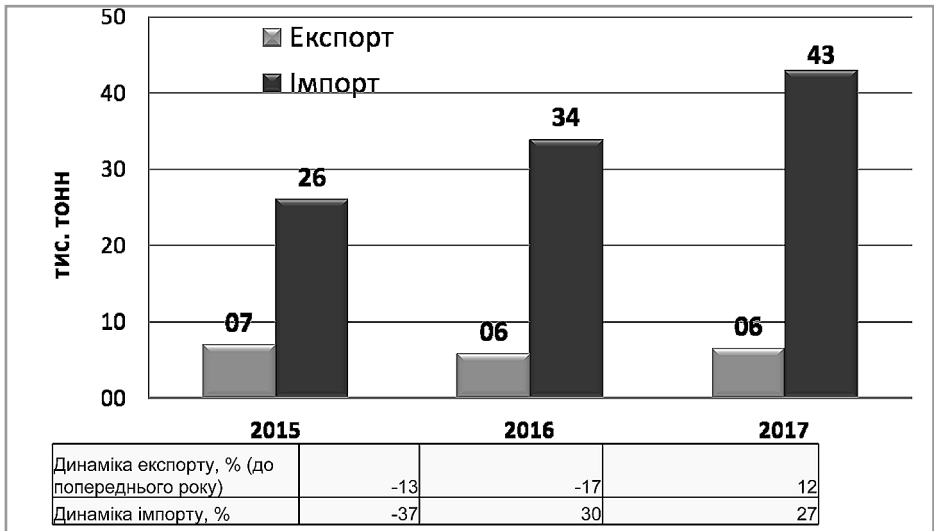
Аналіз наведених на рис. 1 даних дозволяє констатувати, що за офіційними даними Державної служби статистики загальний обсяг виробництва ЛФМ в Україні у 2017 р. порівняно з 2016 р. зріс на 3,6% до 216,4 тис. тонн. За даними Асоціації українських виробників лакофарбової промисловості (АУВЛП) зростання виробництва склало 7,0% або майже 14,3 тис. тонн і досягло рівня 240 тис. тонн. У 2016 р. порівняно з 2015 р. за різними джерелами зростання склало 5,5% та 9,4%. Заниженість даних офіційної статистики за

проаналізований період становить від 3,5% у 2015 р. до 11,0% у 2017р.

Структура виробництва

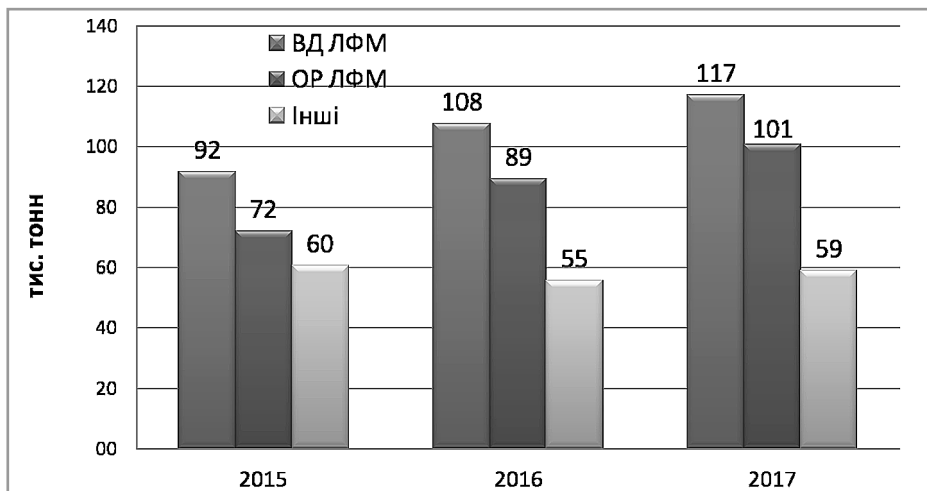
Зростання обсягів виробництва відбулося за основними групами ЛФМ. Проте темпи зростання у 2017/2016 знизилися у більш ніж 2 рази порівняно з 2016/2015. У сегменті ЛФМ на основі органічних розчинників (ОР ЛФМ) за останній рік зростання склало 6,5%, проти 17,1% за попередній період. У сегменті водно-дисперсійних фарб і лаків (ВД ЛФМ) зростання склало 8,2% та 16,7% відповідно.

Експорт-імпорт

За офіційними даними Державної фіскальної служби України у 2017 р. порівняно з 2016 р. зростання експорту ЛФМ склало 0,7 тис. тонн або 11,6%. Зростання імпорту було більш значним - 9,1 тис. тонн або 26,7%. У 2016 р. порівняно з 2015 р. зафіксовано зниження обсягів експорту, при цьому імпорт зріс на 7,8 тис. тонн або на 30,3%.

Споживання

Аналіз показує, що сумарне споживання ЛФМ в Україні за останні 3 роки зросло на 52,4 тис. тонн або на 23,4% і досягло рівня 276,4 тис. тонн, у 2017 р. За останній рік приріст склав 24,1 тис. тонн або 9,5%. Зростання обсягів споживання відбулося у розрізі всіх груп ЛФМ: ВД ЛФМ - 8,7%, ОР ЛФМ - 12,7%, інші ЛФМ - 6,0%.

Проблеми

1) Окуповані території Криму, Донецької та Луганської областей. На цих територіях проживає приблизно 5 млн. осіб, що становить майже 12% населення України (42,4 млн. осіб станом на 01.12.2017). Таким чином, рівень виробництва і споживання ЛФМ можуть бути скориговані на зазначений відсоток у бік зростання.

2) Державна статистика не відображає актуальних даних щодо обсягів та структури виробництва і споживання ЛФМ в Україні. Тому, АУВЛП повинна сама збирати ці дані для чіткого й однозначного відслідковування тенденцій і формування об'єктивних даних для іноземних інвесторів.

3) Дані статистики не відображають обсягів та структури виробництва і споживання ЛФМ за сферами застосування, так як це робиться в усьому цивілізованому світі. У цьому питанні АУВЛП також повинна взяти ініціативу у свої руки.

4) Вітчизняним виробникам слід звертати увагу на такі важливі сегменти

ЛФМ за сферами застосування:

- Промисловість загалом;
  - хімічна та харчова промисловість;
  - автомобілебудування, кораблебудування.
- Протикорозійні;
- Захист металоконструкцій ліній електропередачі;
- АЕС.

5) Незначні сегменти ринку, які заслуговують на окреме дослідження та увагу, зважаючи на сталий попит :

Порошкові ЛФМ;
Друкарські фарби.

Прогнози

У 2018 р. прогнозуємо зростання виробництва і споживання ЛФМ в Україні не менше ніж на 4% і не більше ніж на 10%. За нашими песимістичними прогнозами обсяг виробництва складе 250 тис. тонн, споживання -287 тис. тонн.; за оптимістичними - 264 та 340 тис. тонн відповідно. Таким чином, у 2018 р. можливо вдасться досягти рівня виробництва і споживання ЛФМ у докризовому 2013 р.

Анатолій Пушкар, президент Української Асоціації „Укрелектрокабель”:

Хочу рассказать об опыте работы нашей ассоциации, который Вам будет полезен.

Украинская Ассоциация «Укрелектрокабель» объединяет почти все заводы производителей на Украине. Треть заводов - это наследство Советского Союза. Все остальные - новые предприятия. В ассоциацию входят как производители кабеля, так и производители сырья для кабеля (медь, пластикаты, краска...). Мы все заинтересованы в конечном продукте.

Мы - первая ассоциация в Украине, которая перешла на евро-стандарт. Три года назад мы были инициаторами перед Кабинетом Министров Украины вопросы стандартизации. В связи с отсутствием средств в стране, мы методом “обложки” перевели и утвердили евро-стандарты. Мы вошли в технический комитет по стандартизации.

...Мы столкнулись с вопросами по техническому надзору. Наши члены Ассоциации экспортно ориентированы. За 2017 год мы экспортировали продукции приблизительно на 1 млрд. 300 тис. долларов. У нас положительное сальдо в 600 млн. долларов между экспортом и импортом.

Если раньше у нас на Россию, СНГ приходилось 30% экспорта, то сегодня это 1,5-2%. Для нас это был сильный удар. Мы участвовали в разработке законов по стандартизации, перешли на евро-стандарты. Самое главное – мы поняли: если ты не участвуешь в разработке законов, регламентирующих правила игры, то ты завтра будешь просить, взятки носить и ноги протянешь... Мы поняли, что любой закон, который касается нас и регламентирует нашу работу не должен остаться без нашего внимания. Когда Кабмин разрабатывал Стратегию развития Украины, я четыре дня просидел в их кабинетах. Потому как это была наша перспектива.

В Украине есть предприятия, которые не входят в нашу Ассоциацию. Главная причина, по которой они не с нами - это Меморандум. У нас все члены подписали Меморандум. У нас, кроме технической комиссии, есть ещё две и мы в любой момент можем прийти на наш завод, даже не предупреждая, сделать проверку (внутренний аудит). Вот так один из крупнейших заводов был исключён из ассоциации. Он делал медный кабель с недопустимо малым содержанием меди. Членом ассоциации можно стать после рекомендации 2-х членов ассоциации.

В прошлом году мы заняли 7-е место по росту экспорта продукции в страны дальнего зарубежья... Ассоциация защищает своих членов, как на внутреннем рынке, так и на внешнем.

Пример: Помните, два года назад Премьер-министр, Президент информировали нас, что Америка открыла нам рынок. Заходи – не хочю... Все надули щёки. Мы сразу письмо в Америку: передайте стандарты. И только сегодня мы доработали это вопрос с американцами. Мы имеем эти

стандарти. Сейчас мы организовали пилотный проект и нашу продукцию 2-х предприятий пытаемся реализовать в Америке. И когда мы заработаем первый доллар, только тогда мы сможем сказать, что рынок Америки для нас открыт...

Так же как и Вы, мы страдаем от подделки, фальсификата... Из Минэкономики убрали “ринковый нагляд”. Мы с господином Лапой заключили меморандум, стали работать... На сегодня у нас законодательство таково, что фирма, которая занимается фальсификацией, может не пустить представителя с Держспоживнагляду. После переписки, судов это им грозит штрафом в 340 гривен. Мы подключились к изменению законодательства. Есть уже законопроект и будет регистрироваться. Там будут такие штрафы как в Европе.

...У нас сейчас задача аттестоваться в Европе.

Благодаря тому, что мы объединились в ассоциацию, мы контролируем ситуацию, пытаемся влиять на законотворчество. И когда мы объединены, у нас есть больше шансов быть услышанными. Предлагаю вам вместе с нами, сообща работать над возникающими препятствиями...

Український бізнес в 2018 році: основні виклики та можливості

Леонід Козаченко, голова Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України:

2017 рік був досить непростим для вітчизняного бізнесу. На це впливало безліч факторів, починаючи від політичної нестабільності і закінчуючи нововведеннями в податковій системі і розподілі бюджетних дотацій. Новий 2018 рік несе як нові виклики, так і можливості для українського бізнесу.

Розвиток всупереч

Згідно з попередніми даними, у 2017 році українська економіка вийшла на траєкторію зростання, яка склала до 2-2,2% у річному вимірі. При цьому показники зростання в 1,5 рази нижчі за середній світовий рівень і в 2,5 рази менші, ніж статистика аналогічної групи країн.

Низьке зростання економіки і високий рівень інфляції негативно позначається на реальних доходах населення в 2018 році. Економіка, з одного боку, буде підтримуватися експортом за рахунок сприятливої кон'юнктури на світових сировинних ринках, з іншого боку, буде збільшуватися споживання продуктів і активізуватися імпортна діяльність.

Інвестиції і бізнес

Незважаючи на декларовані державою економічні реформи, проводяться вони досить мляво та досить системно. Це спричинило не дуже вражаючий результат залучення зовнішнього інвестування - всього \$2,5 млрд. за результатами минулого року, що майже вдвічі нижче історичного мінімуму. Очевидно, що з таким рівнем України важко буде прийти до інвестиційно-інноваційного зростання бізнесу. На сьогоднішній день, інновації та оновлення технологій виробництва безпосередньо диктуються міжнародними нормами та директивами, вимогами часу та технологічного розвитку. У разі якщо українські підприємці не будуть дотримуватися усіх необхідних стандартів якості виробленої продукції, вони залишаться неконкурентними. Водночас серед українських підприємців все більше починає спостерігатися тренд самостійної інвестиційної діяльності. Бізнес, який не сподівається на пряму підтримку держави в спробі поліпшення виробництва, часто самостійно шукає дофінансування, беручи участь в міжнародних інвестиційних форумах як в Україні, так і за кордоном. Крім того, державні дипломатичні місії також ведуть активну діяльність зі створення позитивного іміджу для українського бізнесу. Для низки компаній торгові договори простіше і надійніше укладати на рівні держави як гаранта безпеки угод. Однак такі місії поки не можуть покривати усіх сфер економічної діяльності.

Нові фінансові виклики

Найважливішим викликом 2018 року буде проведення реформ, які будуть здійснюватися в умовах політичної кризи. Зокрема, мова йде про вирішення боргової політики та покриття міжнародних запозичень, які вже становлять

\$7 млрд. При цьому країна витрачає на обслуговування зовнішніх кредитів до 5% ВВП щороку.

Дефіцит трудових ресурсів

Ще одним «цвяхом» в розвитку вітчизняного бізнесу останнім часом стала активна трудова міграція і розширення тіньового сектора економіки. За останні два роки в країні ближнього зарубіжжя вже мігрувало понад 2,5 млн. трудового населення. Всі вони вважають за краще працювати на підприємствах Польщі, Литви, Словаччини та Румунії, не завжди легально і на прозорих умовах. Кадрова, трудова криза зачіпає не тільки великі підприємства, але й середній бізнес, нестача робочих рук для якого може бути фатальною. Однак проблема тут не стільки в рівні заробітних плат, скільки в поганій інфраструктурі віддалених регіонів і низькому соціальному рівні життя. І якщо п'ять років тому трудова міграція стосувалася тільки робочих спеціальностей, які нескладно було знайти, то сьогодні це стосується дипломованих фахівців.

Можливості та перспективи:

1. Стимулювання внутрішніх інвестицій шляхом запровадження податку на виведений капітал.
2. Розвиток інфраструктури України, оновлення основних фондів промисловості шляхом нарощення державних інвестицій (47 млрд - на дорожнє будівництво).
3. Фіскальні механізми підтримки розвитку національної промисловості.
4. Система підтримки національного експорту через повноцінний запуск Експортно-кредитного агентства.
5. Подальший розвиток цифровізації економіки, підтримка інновацій, технологічних стартапів, проектів у сфері Індустрії 4.0 тощо.

Постачання в Україну підакцизної сировини: актуальні проблеми, шляхи вирішення

Олександр Андреев, експерт з митних питань, Асоціація українських виробників лакофарбової продукції:

На сьогоднішній день одним із основних джерел наповнення державного бюджету є надходження від сплати акцизного податку. В той же час, система його адміністрування залишає чимало питань щодо його справляння в різних галузях економіки, в тому числі і лакофарбовій промисловості.

Основні органічні розчинники (які використовуються у виробництві органічно - розчинних фарб), і які, наразі, практично не виготовляються в Україні, та містять такі речовини, як уайт-спірит, ксилол, толуол, сольвент є предметом імпорту. В той же час, Податковим кодексом України такі органічні розчинники, які використовуються як сировина для виробництва лакофарбової промисловості та в хімічній промисловості, на сьогоднішній день віднесені до пального, й відповідно є підакцизною сировиною.

Віднесення вказаних речовин до «пального» та запровадження для цих товарів акцизного податку спричиняє ряд проблемних питань вирішення яких, не в останню чергу, може позитивно вплинути на розвиток галузі в цілому.

Так, наприклад, ставки акцизного податку з моменту прийняття Податкового кодексу, станом на сьогоднішній день на уайт-спірит та інші розчинники значно зросли.

На превеликий жаль, запровадження акцизного податку на сировину стало наслідком досить негативних результатів, таких як зупинка деякими підприємствами виробництва, зниження обсягу продукції, що випускалася, значне підвищення вартості імпоротної сировини, яка зростає мінімум в три рази, збільшення ціни кінцевого продукту, використання еквівалентної заміни речовин з набагато гіршими якісними показниками та на межі порушення екологічних стандартів.

З огляду на офіційну статистику ДФСУ обсяги імпорту товарів за вагою нетто товарної групи 2707 «Масла та інші продукти високотемпературної перегонки кам'яновугільних смол; аналогічні продукти, в яких ароматичні складові переважають за масою неароматичні» в 2016 році у порівнянні з 2015 роком знизилась у 6 разів, а в 2017 році в порівнянні з 2016 роком ще у три рази, що у свою чергу призвело до зниження надходжень до Державного бюджету України (без врахування надходжень від ПДВ).

Європейський досвід сплати акцизного податку. Якщо звернутися до Європейського досвіду, то Директивою Ради ЄС № 2003/96/ЄС від 27.10.2003 року про реструктуризацію системи Співтовариства щодо оподаткування енергопродуктів та електроенергії встановлюються мінімальні рівні оподаткування енергетичних продуктів та електроенергії (бензин, газовий мазут, зріджений нафтовий газ та метан, важкий мазут, гас, природний газ, вугілля та кокс, електрика), до яких застосовується принцип плати «в залежності від призначення». Наприклад, до товарів, які використовуються для деяких промислових та комерційних цілей застосовується низька ставка акцизного податку (EUR 21/1000 л), а для розчинників, застосовуються звільнення (пільги) в оподаткуванні акцизним податком.

У Німеччині існують спеціальні правила для акцизних товарів (<http://www.zoll.de>) та механізм розміщення товарів в рамках процедури звільнення. Товари для виробництва фарб, лаків і чистячих засобів (лакофарбової промисловості), енергетичні продукти (розчинники) звільнюються від оподаткування при дотриманні певних процедур (Excise

footnote for Germany). Для такого звільнення від податку потрібно відповідний дозвіл компетентного головного митного управління, який може бути отриманий як на партію товару так і для тривалого використання.

Також, звільнення від сплати акцизного податку передбачені Енергетичним Законом Федеративної республіки Німеччина (стаття 25 «Інші цілі для використання в якості джерела енергії або котельного палива»), якою передбачено, що використання енергетичних продуктів у так званих неенергетичних цілях підпадає під фактичне виключення від вимоги сплати податку. Наприклад, використання толуолу (енергетичного продукту) для виробництва фарб та лаків.

Особливості справляння акцизного податку за українським законодавством. На відміну від Німеччини, порядок звільнення від оподаткування акцизним податком сировини, що використовується у хімічній промисловості в Україні передбачає досить складну процедуру.

Особливості оподаткування нафтопродуктів та речовин, що використовуються як компоненти вироблених в Україні моторних палив (зокрема, уайт-спіриту, ксилолу, толуолу, сольвенту), як вироблених в Україні так і ввезених з-за кордону, що використовуються в якості сировини для хімічної промисловості, визначено відповідними частинами статті 229 Податкового кодексу України.

Зокрема, такі речовини можуть бути реалізованими або можуть ввозитися на територію України у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості за нульовою ставкою акцизного податку або без сплати акцизного податку. Відповідно, контролюючими органами здійснюється контроль за їх цільовим використанням. При цьому, виробниками, що використовують ці нафтопродукти у якості сировини у

хімічній промисловості, видається податковий вексель на суму акцизного податку, нарахованого на обсяг нафтопродуктів, що отримуються/ввозяться на строк, який не може перевищувати 90 календарних днів.

Також процедурою передбачено, що на підприємствах, які використовують нафтопродукти в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, встановлюються податкові пости, і для погашення такого податкового векселя векселедержателю необхідно надати довідку векселедавця про цільове використання нафтопродуктів як сировини для виробництва у хімічній промисловості, погоджену представником податкового поста.

Крім того, не дивлячись на перераховані вище заходи адміністрування сплати акцизного податку у випадках ввезення / використання зазначених нафтопродуктів у якості сировини у хімічній промисловості, Кабінетом Міністрів України окремо затверджується перелік підприємств, що отримують/ввозять нафтопродукти для використання у хімічній промисловості, а відвантаження/ввезення нафтопродуктів, що використовуються в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, проводиться в межах квот, встановлених Кабінетом Міністрів України. При цьому, окремо слід зазначити, що ані порядку, який би визначав перелік документів, процедуру звернення, оскарження відмови, встановлював би строки підготовки та затвердження такого переліку підприємств чи порядку встановлення квот жодними нормативними документами не встановлено.

Акцизні склади. З метою підвищення ефективності роботи із запобігання та боротьби з незаконним виробництвом і обігом, зокрема, пального, посилення контролю за повнотою та своєчасністю надходжень до бюджету акцизного податку, на виконання статті 230 Податкового кодексу

України утворюються акцизні склади, функціонування яких також повинно здійснюватися у відповідності до встановлених чинним законодавством вимог та нормативів.

Акцизні склади, на території яких здійснюється виробництво, оброблення (перероблення), змішування навантаження-розвантаження, зберігання пального, повинні бути обладнані витратомірами-лічильниками та рівнемірами-лічильниками рівня таких товарів (продукції) у резервуарі, які зареєстровані в Єдиному державному реєстрі витратомірів-лічильників та рівнемірів-лічильників рівня пального у резервуарі, порядок ведення якого а також порядок передачі облікових даних з витратомірів-лічильників та рівнемірів-лічильників електронними засобами зв'язку контролюючим органам встановлюється Кабінетом Міністрів України. І відпуск пального без наявності витратомірів-лічильників та рівнемірів-лічильників забороняється. Контролюючий орган за місцем розташування акцизного складу призначає свого постійного представника (представників) на такому складі.

При цьому, розпорядник акцизного складу зобов'язаний: надати постійному представнику контролюючого органу окреме приміщення, яке відповідає санітарно-гігієнічним нормам, обладнане телефоном, а також вжити заходів для запобігання несанкціонованому втручання в роботу представника контролюючого органу і користуванню службовою та іншою інформацією, що зберігається представником контролюючого органу на акцизному складі; встановлювати та підтримувати у належному стані необхідні замки, пломби, лічильники чи інші вимірвальні прилади, які можуть бути затребувані постійним представником контролюючого органу з метою забезпечення повноти сплати належної суми податку із пального, що виробляються на акцизному складі; забезпечувати облік наявності та руху сировини у незавершеному виробництві готової продукції, розміщених на

акцизному складі; подавати постійному представнику контролюючого органу достовірну інформацію з цього питання, а також відповідні документи первинного, бухгалтерського обліку та звітності для ознайомлення.

Акцизна накладна. Платник податку зобов'язаний скласти акцизну накладну на обсяги пального, використаного для власного споживання, реалізованого та/або використаного для виробництва непідакцизної продукції на умовах, встановлених статтею 229 Податкового кодексу України, втраченого як у межах, так і понад встановлені норми втрат, зіпсованого, знищеного, в тому числі внаслідок аварії, пожежі, повені, інших форс-мажорних обставин чи з іншої причини, пов'язаної з природним результатом, а також внаслідок випаровування в процесі виробництва, обробки, переробки, зберігання чи транспортування такого пального. Право на складання акцизних накладних надається виключно особам, зареєстрованим як платники акцизного податку в порядку, передбаченому статтею 212 Податкового кодексу України.

Висновки. Розглянувши наведене вище, можна зрозуміти, що підвищення ефективності як окремих підприємств лакофарбової промисловості, так і галузі в цілому, залежить, окрім іншого, від вирішення проблемних питань в сфері стягнення акцизного податку при ввезенні та постачанні органічних розчинників, що використовуються як сировина для виробництва на лакофарбових підприємствах та в хімічній промисловості.

Перш за все, необхідно врегулювати питання в частині віднесення до категорії «пального» таких речовин, як уайт-спірит, толуол, ксилол та сольвент, які використовуються у лакофарбовій та хімічній промисловості та запровадження для цих товарів окремої процедури стягнення акцизного

податку, а також спростити складну процедуру звільнення від оподаткування акцизним податком, яка існує на сьогоднішній день.

Надмірний обсяг документів, які необхідно подати для отримання звільнення від оподаткування та відсутність офіційно встановленої процедури включення підприємств до переліку тих, що отримують/ввозять нафтопродукти для використання у якості сировини для виробництва у хімічній промисловості, відсутність порядку визначення квот відвантаження/ввезення нафтопродуктів, що використовуються в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості дають підстави сумніватися у прозорості процесу їх визначення та створюють обгрунтовані підозри щодо чесної конкуренції серед профільних підприємств. Відповідно, оптимізація документообігу, встановлення чесних правил гри при визначенні суб'єктів підприємницької діяльності, зацікавлених у застосуванні пільги на сплату акцизного податку, дасть можливість оперативного вирішувати питання та створити ринкові умови в галузі.

Потреба облаштування приміщень для акцизного складу, одержання розпорядником акцизного складу ліцензії на право здійснювати виробництво, оброблення (перероблення), змішування, навантаження-розвантаження, зберігання пального, організація на підприємствах, що використовують сировину для виробництва в хімічній промисловості речовини, податкових постів, які здійснюють постійний безпосередній контроль за цільовим використанням таких речовин, обладнання витратомірами-лічильниками та рівнемірами - лічильниками рівня таких товарів (продукції) у резервуарі - все це спричиняє додаткові витрати, які, зрозуміло, переносяться на кінцевого споживача, що робить кінцевий продукт, загалом дорожчим за імпортні аналоги, які за якістю не завжди відповідають потребам споживачів та, як наслідок, стають причиною збільшення обсягу імпорту та виведення іноземної валюти за кордон.

На превеликий жаль, міністерства та відомства формально підходять до вирішення вище зазначених проблемних питань та посилаються на законодавче врегулювання в той час, як необхідно проводити більш предметну та результативну роботу шляхом розробки законопроектів щодо внесення змін до Митного кодексу України, закону «Про Митний тариф України», Податкового кодексу України і закінчуючи роботою у Верховній Раді шляхом прийняття відповідних законів.

Стандартизація у лакофарбовій галузі України – 2017: “останній рубіж”

Володимир Удовиченко, заступник технічного директора з питань розвитку ТМ *Kotrozit® Голова ТК №168 «Лаки та Фарби»:*

Серед найбільш помітних подій минулого 2017 і початку 2018 року у галузі стандартизації хочу відзначити насамперед фактичне припинення чинності з 01.01.2018 значної кількості радянських стандартів ГОСТ, скасованих ще у 2015 р. з перехідним періодом. І хоча дію, наприклад, найбільш відомого ГОСТ 6465-76 «Эмали ПФ-115. Технические условия» було подовжено ще на 1 рік, до 01.01.2019, але вже не діють всі стандарти на

методи випробувань, посилання на які він містить. Тим часом, враховуючи значну кількість наявної у цьому сегменті ринку продукції неприйнятне низької якості та навіть контрафактної, а також зловживання у сфері закупівель, ТК 168 готує нову таблицю «мінімально прийнятних» технічних вимог до органорозчинних алкідних емалей універсального призначення, яку буде рекомендовано Асоціацією УВЛП як основу при укладанні тендерних заявок. Також проведено спільні наради з представниками Укроборонпрому і розпочато співробітництво, метою якого є поступовий перехід від вимог галузевих ТУ радянських часів до стандартів НАТО стосовно фарбування військової техніки та обладнання.

Взагалі, система ГОСТ має велику кількість перехресних посилань між стандартами (наприклад, терміни, класифікація, методи випробувань), більшість з яких - технічно й морально

застарілі стандарти 60-х - 80-х років минулого сторіччя, які вже не діють в Україні чи плануються до скасування найближчим часом. Тому вважаю, що вибіркове подовження дії окремих стандартів в цілому не вирішує проблему їх застосування, а є лише штучним подовженням агонії цієї системи; більше того - суперечить напрямку євроінтеграції і гармонізації національної системи технічного регулювання з європейською та міжнародною. До речі, з минулого року ТК 168 є повноправним (з правом голосу) представником ISO/TC 35 Paints and varnishes, що є важливим кроком вперед, у напрямку адаптації до актуального науково-технічного стану міжнародної стандартизації та подальшої активної участі у її розвитку.

Цілком слушним є запитання: а що робити користувачам, якими стандартами користатись замість скасованих? Загальні відповіді можна знайти, наприклад, на офіційному веб-сайті Українського Агентства Стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»), <http://uas.org.ua/ua/pitannya-vidpovidi/>. На практиці є декілька можливостей. Більшість європейських (ЕМ) та міжнародних (ISO) «лакофарбових» стандартів (загалом близько 250, переважно мова йде про методи випробування) були прийняті як національні ДСТУ у 2015 р. методом «підтвердження». Ними можна користуватись мовою оригіналу: як правило, це англійська, але для деяких стандартів І50 існують рівноправні російськомовні версії, їх наявність можна перевірити на веб-сайті ISO: <http://iso.org/advanced-search/x/>. Близько 60 з цих стандартів, найбільш актуальні, вже підготовлені фахівцями ТК 168 «Лаки та фарби» як проекти ДСТУ методом «перекладу»,

тобто державною мовою. Донедавна головною перешкодою для їх прийняття була висока вартість державних платежів, що у кілька разів перевищувала власне витрати на підготування самих проектів (!), але в минулому році зроблено значний крок вперед і ця вартість значно знижено до розумної межі. Хоча все ще залишається проблема надмірного об'єму супровідної документації, передбаченої ДСТУ 1.2 та 1.7, але я сподіваюсь на її конструктивне вирішення і видання всіх підготовлених методом «перекладу» проектів найближчим часом. Крім цього, Законом України «Про стандартизацію» передбачена можливість створення підприємствами, установами та організаціями власних стандартів і кодексів ustalеної практики, зокрема це можливо і на основі скасованих ГОСТ, якщо їх використання здається зручним. Але при цьому слід зауважити, що система ГОСТ відрізняється в цілому надмірною зарегульованістю (для порівняння, там «лакофарбових» стандартів близько 1300!), водночас технологічний прогрес переконливо доводить її неефективність. Тому якщо далеко не кожному скасованому ГОСТ існує відповідна заміна (особливо це стосується категорії стандартів «технічні умови»), то це переважно свідчить про їх непотрібність в сучасному світі, де натомість використовують стандарти - загальні класифікації і технічні специфікації виробників на окремі матеріали.

Хочу звернути увагу також на припинення дії стандартів серії ГОСТ 9980, зокрема ГОСТ 9980.3 «Материалы лакокрасочные. Упаковка». Натомість фасування ЛФМ регламентується Технічним регламентом щодо деяких товарів, які фасують за масою та об'ємом у готову упаковку та ДСТУ ОІМІ Р 87 «Кількість фасованого товару в упаковках».

Гострим залишається питання створення нових (зокрема, державних) та акредитація вже існуючих лабораторій за новими, гармонізованими з ЕМ та 150 методиками випробувань.

Стосовно безпеки лакофарбових матеріалів, головною подією стало активне обговорення наприкінці 2017 р. проекту Технічного регламенту щодо обмеження викидів летких органічних сполук унаслідок використання органічних розчинників у лакофарбових матеріалах для будівель та ремонту колісних транспортних засобів (на основі Директиви 2004/42/ЄС). Одним з чинників, які завадили затвердженню цього проекту, стали розбіжності з текстом офіційного перекладу цієї Директиви, які мають об'єктивний характер. Нажаль, цей переклад є некоректним з фахової точки зору, містить велику кількість термінологічних і технічних помилок, що значною мірою спотворюють зміст Директиви, і потребує значного уточнення. Робота у цьому напрямку продовжується. Також підготовлений проект Технічного Регламенту щодо обмеження вмісту свинцю у лакофарбових матеріалах, яким передбачено максимальний вміст свинцю у сухій плівці покриття до 90 ppm (0,009 %), що виключає навмисне використання будь-якої свинець-вмісної сировини.

Нарешті, не можна не привернути увагу до дуже небезпечної ситуації, що склалась із забезпеченням галузі науково-технічними кадрами (технологи, інженери) і особливо з підготовкою молодих спеціалістів. В умовах катастрофічного занепаду рівня шкільної освіти щодо точних і природничих дисциплін та активного сприяння відтоку фахівців за кордон такий «розвиток» є цілком закономірним і навіть цільовою допомогою дуже небагатьом фаховим навчальним закладам, які вже існують на межі виживання (хоча і це, звичайно, потрібно) проблему не вирішити. Оскільки це лише наслідки, а причина полягає у практичній відсутності будь-якого престижу професії технолога і спотвореній ситуації, що склалася на ринку праці, коли середня зарплата технологів, як правило, менша за співробітників у продажах, а молодшого персоналу лабораторій може навіть лише ненабагато перевищувати некваліфіковані робітничі посади. В таких

умовах молоді люди змушені опановувати хіміко-технічні спеціальності не завдяки, а всупереч усім обставинам, навіть здоровому глузду - не буде перебільшенням навіть сказати, що в такому рішенні є певний елемент самопожертви. Єдиним шансом на поступове виправлення ситуації є значне підвищення престижу професії і гідна оцінка праці фахівців, а це потребує насамперед суттєвого «перезавантаження» свідомості власників бізнесу. Потрібне розуміння того, що стати технологом - це довгий і непростий шлях, який далеко не кожний захоче і зможе подолати, фактично це інтелектуальна еліта підприємства. І якщо мова не йде виключно про отримання прибутку «тут і зараз» чи навіть банальне виживання, а мається на увазі технологічний розвиток хоча б на найближчі кілька років, то можливостей тільки відділу продажів та маркетингу, навіть дуже успішного й ефективного, для його забезпечення явно не вистачить.

Практичні рекомендації для успішного виконання вимог нормативно-правових актів ЄС експортерами лакофарбової продукції

Антон Мукомела, завідувач сектором по адаптації хімічної промисловості до європейського законодавства REACH і CLP, Черкаський науково-дослідницький інститут техніко-економічної інформації в хімічній промисловості:

З 2008 року регулювання обігу хімічної продукції у країнах ЄС значно змінилося, разом із прийняттям Регламенту (ЄС) №1907/2006 REACH та Регламенту (ЄС) №1272/2008 CLP, посилились вимоги до виробників та споживачів хімічної продукції разом із створенням досить нової системи моніторингу та контролю правозастосування цих нормативно-правових актів.

Ці регламенти є нормативно-правовими актами старого (консервативного) підходу, оцінка відповідності підтверджується не модульними системами, так як відповідність стосується не тільки хімічної продукції а й компаній виробників, імпортерів та споживачів у контексті належного використання хімічної продукції. Ці регламенти імплементували Стратегічний підхід до міжнародного регулювання хімічних речовин (SAICM) та Глобальну гармонізовану систему класифікації і маркування (GHS) в зоні ЄС.

Практично лакофарбова продукція що розміщується на ринку ЄС може підпадати під сферу дії Регламенту (ЄС) №1907/2006 REACH, Регламенту (ЄС) №1272/2008 CLP, Директиви 2004/42/CE PAINT, та у

крайньому та дуже рідкісному випадку - Регламенту (ЄС) № 305/2011 CPR, коли лакофарбова продукція являється вогнетривкою та може (або призначена) впливати на суттєві характеристики будівель або їх компонентів.

До лакофарбової продукції, що являється сумішшю хімічних речовин у розумінні вищезгаданих регламентів, та поставляється на ринок ЄС висуваються наступні вимоги:

1. Всі хімічні речовини у складі суміші з індивідуальним тоннажем більш ніж 1 т на рік мають бути зареєстрованими у Європейському хімічному агентстві (ЕСНА), за виключенням речовин, що звільнені від реєстрації: речовини мінімального ризику (ДОДАТОК IV), речовини природного походження, полімери, або ж речовини, що вже були зареєстровані вгору по ланцюгу постачання. Слід зауважити, що хоча полімери не підлягають реєстрації, їх мономери мають бути зареєстрованими, а реєстраційні номери мають передаватися вниз ланцюга постачання, супроводжуючи ці полімери.

2. Реєстраційні номери на всі відповідні речовини мають бути надані споживачу, що в свою чергу звільнить його від вимог реєстрації по цим речовинам. Зауважимо, що при експорті в ЄС реєструвати речовини може як не-ЄС виробник так і ЄС імпортер хімічної продукції, якщо певна речовина у складі суміші підлягає реєстрації.

3. Так як для певних особливо небезпечних речовин (в ЄС їх називають SVHC) накладаються обмеження їх певного використання (або навіть такі речовини можуть повністю виводитись з ринку), суміш має складатися з таких речовин для яких використання у фарбах не обмежене. Обмеження

можуть бути не конкретні а загальні, наприклад, «не дозволяється використання у продукції для широкого загалу», а більшість фарб підпадають під таке формулювання. Речовини, що виводяться з ринку, не можуть більше бути присутні у продукції з перевищенням певної концентрації 0,1 %.

4. Лакофарбова продукція має супроводжуватись паспортом безпеки, що розробляється у суворій відповідності з Додатком II до Регламенту REACH, з урахуванням всіх конкретних видів використання продукції.

5. Лакофарбова продукція має бути прокласифікована щодо небезпеки відповідно до Додатку I Регламенту CLP та, у випадку відповідності критеріям будь-якого класу небезпеки нести відповідне попереджувальне маркування та належним чином упакована. Слід відмітити, що в основному продукція, що є небезпечною відповідно CLP, буде вважатися небезпечним вантажем зі всіма додатковими вимогами щодо транспортування.

6. Лакофарбова продукція має відповідати специфікаціям для певної субкатегорії лакофарбової продукції, що наведені у Додатку II до Директиви 2004/42/CE, а саме - загальна концентрація летючих органічних речовин не може бути вищою за граничні значення.

Для успішного налагодження експорту лакофарбової продукції в ЄС рекомендуємо зробити наступні дії та виробити таку стратегію:

1. Визначитися з найбільш точним складом по хімічним речовинам у складі продукції, тоннаж яких може перевищити 1 тону на рік та не звільнені від реєстрації. Ідентифікувати їх на номерах CAS та EC. Визначитися з мономерами, з яких складаються полімери у складі продукції.

2. Головною стратегією має бути уникнення реєстрації, шляхом використання для виробництва лакофарбової продукції вже зареєстрованих речовин, а полімерів - з реєстраційними номерами по їх мономерам. Для цього слід перевірити відповідність продукції постачальників, зробити запити на цю інформацію, аргументуючи експортом або реекспортом (якщо складова імпортується з ЄС) хімічних речовин в країні ЄС. У разі відсутності реєстрації для певної речовини експортер або імпортер має зареєструвати її самостійно. Слід зауважити, що зареєстровані речовини (і постачальник складових суміші) можуть бути і не європейського походження. Звісно, у крайньому випадку, наприклад, при використанні унікальної незареєстрованої речовини, може виникнути необхідність реєструвати її самостійно, але у лакофарбовій продукції це рідкісне явище, тому слід переглянути всі торгові взаємовідносини з постачальниками складових, які не зареєстровані, або постачальник не може довести реєстрацію певної речовини.

3. Для всіх складових (це не обов'язково хімічні речовини, а можуть бути і суміші) від постачальників слід вимагати паспорт безпеки. Навіть, якщо на даний момент легально його вимагати на українському ринку неможливо за відсутності належного законодавства, його можна запросити відповідно належних практик забезпечення хімічної безпеки. По якості розробки паспорта можна судити про постачальника в цілому.

4. Всі відповідні речовини мають бути перевірені на предмет відповідності реєстраційного номера речовині, наявності в списку особливо небезпечних речовин (SVHC, Candidate list), наявності накладених обмежень використання або скорому виведенню із ринку (Authorisation list). Ця інформація є відкритою на сайті ЕСНА, як і більшість іншої важливої інформації.

5. Для всіх SVHC слід шукати альтернативну і більш безпечну заміну якнайшвидше, якщо це можливо. Як правило альтернативи вже існують та застосовуються, і досить рідко можна стикнутися з безальтернативним варіантом. Слід розуміти, що лакофарбова продукція з SVHC не буде конкурентна на ринку, а більшість ЄС імпортерів розробили політику невикористання SVHC в принципі.

6. Слід розробити валідні пас порти безпеки для кожного найменування продукції, деякі марки можуть бути покриті одним паспортом, якщо склад (по небезпечним речовинам) їх однаковий. Паспорти мають бути надані споживачу. Розробка паспортів безпеки, якщо вона не «формальна», часто приводить до поглибленого вивчення небезпеки хімічних речовин та продукції в цілому, що також сприяє підвищенню хімічної безпеки при виробництві лакофарбової продукції, а не тільки серед споживачів.

7. Лакофарбова продукція досить часто являється небезпечною, підпадає під критерії класифікації Додатку I Регламенту CLP. Для належного проведення класифікації небезпеки для сумішей слід насамперед визначитися з класифікацією хімічних речовин у складі та провести деякі дослідження, а також мати у розпорядженні ключові токсикологічні показники. Класифікацію небезпеки речовин має предоставити постачальник складових, або класифікації можна отримати з сайту ЄСНА у реєстрі класифікації та маркування. Класифікація фізичних небезпек сумішей повинна ґрунтуватися на результатах тестів, виконаних безпосередньо на сумішах, (в цьому випадку для класифікації сумішей використовуються критерії для речовин), а класифікація небезпек для здоров'я людини або для навколишнього середовища - на результатах тестів по речовинах в складі суміші і застосування формул розрахунку адитивності і таблиць меж концентрацій небезпечних компонентів, перевищення яких призводить до класифікації суміші по класу небезпеки компонента. Коли лакофарбова продукція буде прокласифікована по певному класу небезпеки, для неї треба розробити та нанести попереджувальне маркування відповідно класу та категорії небезпеки. Елементи маркування також визначені у Додатку 1 до CLP.

8. Після класифікації також слід визначитись, чи являється лакофарбова продукція небезпечним вантажем та прийняти відповідні заходи щодо транспортування.

9. На останок (або ще до процедур класифікації) продукцію слід привести у відповідність до Директиви 2004/42/ЄС лімітуючи концентрацію розчинників та інших ЛОС. Розчинники також являються основними компонентами, що призводять до класифікації суміші як небезпечної.

10. Рекомендуємо розробити також Декларацію відповідності по всім трьом регламентам у довільній формі та передавати реальному, або ще потенційному споживачу, де насамперед слід вказати всі реєстраційні номери для речовин у складі тієї чи іншої продукції. Слід відмітити, що реєстраційні номери можуть надаватися без останніх чотирьох цифр, що ідентифікують реєстранта, але у випадку надзвичайної ситуації та розслідувань по запити всі номери мають відкритися.

11. Звісно, час від часу слід моніторити всі речовини, що входять до складу продукції, на предмет присвоєння або зміни класифікації небезпек, визначення їх як SVHC та накладання обмежень, так як внаслідок науково-технічного прогресу ці дані можуть змінюватись.

Виконавши ці вимоги експортер лакофарбової продукції зможе безперешкодно розміщувати її на ринку ЗС не боячись порушення торговельних відносин з імпортерами, з поглядом у перспективу сталого експорту та закріплення своїх позицій на ринку.

Слід відмітити, що на даний момент ведеться розробка національних технічних регламентів «щодо безпеки та захисту хімічної продукції» та «щодо класифікації та маркування», у повній гармонізації з відповідними регламентами ЄС REACH та CLP, і звісно досить скоро (2-3 роки) основні вимоги будуть ідентичними з європейськими, але застосовуватись в Україні.

Розробка цих регламентів передбачена наявністю у плані МЕРТ щодо розроблення технічних регламентів на 2017 рік. Бенефіціаром цієї розробки є МЕРТ України, ці проекти будуть розроблені у 2018 році національними експертами за підтримки та координації ОБСЕ.

Екологічна сертифікація та маркування лакофарбових матеріалів: стандарти та методи оцінювання, відповідальність виробника, сталі публічні закупівлі та маркетинг

Світлана Берзіна, заступник голови технічного комітету стандартизації ТК 82 «Охорона довкілля», координатор проекту ЄС – EaP GREEN «Впровадження сталих публічних закупівель в Україні»

На конференції дуже емоційно-активною була реакція на презентації нових підходів у сфері технічного регулювання. Це позитивно. Це

демонструє що є зміни, і що бізнес вже не такий апатичний до прогнозовано-очікуваних змін за результатами запланованих реформ.

Ми маємо зрозуміти, що положення Угоди про асоціацію Україна – ЄС вимагають від нас пройти дуже короткий шлях дуже суттєвих змін у сфері технічного регулювання. Ми повинні оцінити вимоги європейського законодавства і реальні можливості бізнесу у хімічній галузі промисловості до змін з метою спільного пошуку компромісних рішень. Імплементація європейського законодавства по VOC (ЛОС), REACH (управління хімічними речовинами) та CLP (класифікація, маркування, упаковка хімічних речовин та їх сумішей) потребує компетентності і, головне – участі бізнесу в процесі розроблення і поетапного впровадження відповідних актів права.

Скасування застарілих ГОСТів є доцільним лише тоді, коли на заміну ним впроваджуються відповідні національні стандарти. Дія застарілих стандартів стримує розвиток інновацій та інвестицій, тому що вони є орієнтиром для замовників, особливо у державному секторі. Керуючись статтею 22 Закону України «Про публічні закупівлі» замовник повинен визначити стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію, передбачені існуючими міжнародними або національними стандартами, нормами та правилами.

Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля. Отже, нові підходи реформування системи державних закупівель згідно вимог Директиви 24/2014 ЄС окрім базових стандартів на продукцію, потребують впровадження екологічних критеріїв технічних специфікацій документації конкурсних торгів із застосуванням принципу оцінки вартості життєвого циклу. Такі критерії повинні встановлювати чіткі вимоги до заходів із

захисту довкілля відносно продукції певної категорії (враховуючи її потенційні екологічні впливи протягом життєвого циклу). Вимога застосування екологічних критеріїв вже визначена у Законі. Інша справа що вона повільно застосовується і критерії встановлюються на розсуд замовника або не встановлюються взагалі (вимога не виконується).

Згідно статті 152 Угоди про асоціацію, Україна до 2019 року зобов'язана впровадити у систему закупівель на законодавчому рівні вимоги, що забезпечать більшу інтеграцію екологічних критеріїв на основі відповідних стандартів до виконавців контрактів або до закуповуваних для державних потреб товарів, послуг чи робіт, зокрема:

- стандартів підтвердження якості продукції та міжнародних стандартів екологічного маркування (статті 74 і 77 Директиви 2014/24 / ЄС);
- вимог і методів визначення вартості закуплених товарів, робіт і послуг в розрахунку їх повного життєвого циклу і додаткових витрат на екологічні, соціальні та технологічні наслідки їх використання (експлуатації) (статті 31, 68, 78-82 Директиви 2014/24 / ЄС) тощо.

Згідно Стратегії реформування системи публічних закупівель («дорожня карта»), що затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 №175-р, впровадження цих заходів заплановано і дозволить суттєво посилити потенціал застосування екологічних критеріїв при здійсненні державних закупівель в Україні.

Екологічні критерії програм екологічного маркування згідно ISO 14024 (I тип) розглядаються як найбільш прозорі та надійні стандарти з оцінювання екологічних переваг предмета закупівлі протягом життєвого циклу. Їх застосування при здійсненні державних закупівель рекомендовано керівними документами Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) та міжнародним стандартом ISO 20400, що встановлює настанови для здійснення сталих закупівель.

<http://www.ecolabel.org.ua>

Українська програма екологічної сертифікації та маркування – Зелений журавлик

Станом на січень 2018:

52 прийнятих стандарти, що дозволяють оцінити екологічні переваги товарів і послуг різних категорій;
115 чинних екологічних сертифікатів
978 сертифікованих товарів і послуг

Національна акредитація згідно ISO 17065
(атестат акредитації № 10156 від 12.10.2017
(повторний))

Міжнародна сертифікація GENECIS та визнання результатів оцінювання від 10.05.2010.

Екологічні критерії української програми екологічного маркування

згідно ДСТУ ISO 14024 (знак «Зелений журавлик») розробляються робочими групами, створеними національним технічним комітетом стандартизації ТК 82 «Охорона довкілля». До складу робочих груп залучаються провідні експерти галузі, технологи, екологи.

Екологічні критерії для оцінювання життєвого циклу лакофарбових матеріалів за схемою згідно ДСТУ ISO 14024 (COY OEM 08.002.12.019:2014) розроблені шляхом гармонізації з екологічними критеріями європейських регіональних програм екологічного маркування: програми ЄС (знак «Ecolabel EU»), скандинавських країн (знак «Nordic Swan») та Німеччини (знак «Blue Angel»).

Відповідність цьому стандарту за схемою згідно ISO 14024 підтвердили лакофарбові матеріали виробництва ТОВ «Файдал UA», Компанія ЧП Олейников А.В., ТОВ «ФАРБИ КОЛОРИТ», ТОВ «Снежжа-Україна», ТОВ «ХЕНКЕЛЬ Баутехнік (Україна)», ТОВ «ВЕМАКО», ПрАТ «ТЕРМІНАЛ-М», ТОВ «Будівельно технологічний альянс».

Екологічний сертифікат і маркування:

- визначають на законній підставі конкурентну перевагу об'єкта екологічної сертифікації щодо впливів на стан довкілля і здоров'я людини;
- підтверджують:
  - екологічні характеристики і переваги продукції;
  - відповідність екологічним критеріям (заходи із захисту довкілля) технічних специфікацій документації конкурсних торгів публічних закупівлі»);
  - відповідність стандартам зеленого будівництва для будматеріалів і виробів;
- посилюють:
  - експортний потенціал;
  - інвестиційну привабливість підприємства і бренду;
- сприяють збільшенню продажів на національному ринку та ін.

Безпідставне декларування екологічних чи переваг продукції (у тому числі у формі тверджень «еко», «екологічний», «екологічно чистий» тощо) порушує вимогу статті 151 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (поширення інформації, що вводить в оману). За порушення цієї статті Антимонопольним комітетом України накладається штраф в розмірі до 5% від річного доходу за рік, що передував року, у якому виявлено порушення.

Олександр Москаленко, директор Департаменту митної політики, Міністерство фінансів України.

...В 2017 році Міністерство фінансів реалізувало ряд ініціатив.

Практично почали впроваджувати проєкт “єдиного вікна”, який дозволяє спілкуватися представнику бізнесу з усіма контролюючими органами щодо митного контролю в електронному вигляді... Для митниці електронне

спілкування вже звичне. На сьогодні 98% митних декларацій оформлюється в електронному вигляді. Тепер представники підприємств спілкуються не тільки з митницею, а і з Держспоживслужбою, Держекоінспекцією... Поки що зробили виняток для експорту, транзиту та для тих товарів, що переміщуються поштою...

Що ми отримали на сьогодні?

Фактично весь імпорт, ввезений автомобільним транспортом, має проходити через систему "єдиного вікна"... 3 грудня місяця ми провели роботу з контролюючими органами для того, щоб з 01 лютого не відбулося колапсу при перетині кордону та оформленні. Колапс не стався. Як і раніше палети не доглядалися, а повинні були 100% доглядатися. Отож, законодавство не змінилося.

...Ми в системі нетарифного регулювання, яка 25 років розвивалася "своїм життям", ...зробили "кристалічну решітку". Тепер ми бачимо всі процеси,

кожного інспектора суміжних служб. Ми бачимо: коли, які документи, якому інспектору було подано. Скільки годин інспектор розглядав, яке рішення прийняв. У разі, якщо не прийняв рішення – пише обґрунтування... Це все фіксується в певній системі. Наш декларант все це бачить... Сьогодні, за перші 20 днів роботи системи, ми бачимо близько 80% митних оформлень здійснюється з використання цієї електронної системи. Всі походи до контролюючих органів за поставленням печаток припинено, замінено на відправлення документів в електронному вигляді з офісу підприємця...

Треба надати належне голові Держспоживслужби Володимирі Лапі за те, що ця служба за 15 років погодилася спростити процес контролю. ...Вся відповідальність тепер лягає на експортера. Якщо експортер відправляє товар не на маркованих палетах, і Україна отримує скаргу, то цей експортер протягом наступного року, при кожній експортній поставці, буде пред'являти інспектору дерев'яний пакувальний матеріал для контролю. Тобто абсолютно чесна система, для того щоб підприємство в першу чергу само контролювало процес.

Що стосується імпорту – так само будуть спрощення. Буде на законодавчому рівні запроваджена вибірковість фітосанітарного контролю. Будуть враховуватися країни, з яких буде відправлення. Якщо ж з країни-відправника виявлено випадки порушення, то фітосанітарному контролю будуть підлягати до 10% палет... В залежності від виявлених випадків цей процент буде збільшуватися (25%, 50%, 100%). 100% буде контролюватися у випадку, коли вже є суттєва загроза.

...На сьогодні ми йдемо по шляху зменшення витрат підприємців по радіології. Якщо пункт пропуску обладнано автоматизованою апаратурою для радіологічного контролю, то сам факт переміщення через неї буде свідчити про те, що радіологічний контроль пройдено. Не треба шукати еколога та проставляти печатку. Мінфін видав наказ з переліком пунктів пропуску, які обладнані цими рамками. В планах на 2018 рік обладнати ще додатково 6 пунктів пропуску. Поспілкувавшись з Держекоінспекцією виявилось, що на їх складах є ще 40 автоматичних систем. Тобто, якщо ставити один на в'їзд, один на виїзд, то теоретично можна обладнати ще 20 пунктів пропуску цими рамками. Треба тільки знайти кошти на їх встановлення (приблизно 150 тисяч гривень потрібно на одну установку одного комплексу). Потрібно 6 млн. гривень для установки. Ми йдемо по шляху розширеного автоматичного контролю.

...Другий шлях – ми повинні скоротити перелік товарів, які підлягають екологічному контролю. Ми готуємо зміни до законодавства – єдиним документом, щоб пройти екологічний контроль, буде договір на страхування перевезення небезпечного вантажу. Всі інші документи ми приборемо... З квітня велика кількість кодів, які на сьогодні є небезпечними вантажами, буде забрано з екологічного контролю...

Ще одна зміна з минулого року. Є наказ Мінфіну – запровадження єдиного рахунку для сплати митних платежів в усіх митних органах. Для сплати коштів тепер не буде потреби перекидати кошти з різних рахунків митниці. Це буде єдиний рахунок відкритий на ДФС. З цього рахунку ви можете сплачувати податки в будь-якій митниці, де здійснюється митне оформлення. Автоматично буде проводитися звірка. В найближчий місяць ми будемо бачити, що цей механізм готовий. До липня місяця буде передбачено перехідний період, щоб надати можливість всім навчитися та спробувати працювати в новій системі. Єдиний рахунок, це те що буде реалізовано в цьому році...

Питання - відповіді:

Александр Андреев:

При экспорте сейчас стали требовать прохождения радиологического контроля по месту отправления груза. Хотя и пункт пропуска оборудован рамкой...

Александр Москаленко:

...Внедрение этой системы «кристаллическая решётка» вызывает сопротивление и со стороны недобросовестного бизнеса...

У многих, кто занимался нечестным бизнесом, печати экологии, радиологии нарезаны и лежат в офисе. Эти печати сейчас уже никому не нужны. Таможенник заходит в систему «единого окна» и смотрит на отметку.

Контролирующим органам теперь же необходимо вводить информацию в электронную систему и за это отвечать. Теперь, включился человеческий фактор, чтобы ввести информацию некоторые представители контролирующих служб «ждут» представителей бизнеса... Руководители контролирующих служб будут разбираться с такими случаями, если вы предоставите им эту информацию... Сейчас введена система

объяснительных записок, по фактам не соответственной реакции инспекторов контролирующих служб. Если есть конкретная информация, она сейчас нам очень важна...

Александр Бричко, *виконавчий директор Асоціації українських виробників лакофарбової галузі:*

Появится в таможенный пост аудит? ...Это касается готовой лакокрасочной продукции, которую по некоторым нашим данным, «фирмы» завозят по 9 центов за килограмм. А цена её здесь уже 2,5-3 ЕВРО за килограмм. Раньше у таможи были слабые контакты с ЕС по обмену информации относительно цен. Есть ли изменения? Почему таможенники до сих пор не принимают наши подтверждения, информацию Торгово-промышленной палаты по цене? Берут в качестве информации для сведения, но не берут для основания при таможенном оформлении товара...

Александр Москаленко:

...Что такое пост-аудит в ЕС? Это уже не 3 года, а в течение 10 лет таможенник не по плану, просто может идти на предприятие и проверить любую операцию. Почему так сложилось и почему у них это работает? Потому что в ЕС до 80% груза оформляется уполномоченными экономическими операторами. Предприятие, до того как получить статус, проходит проверку. Дальше оно открывает своё предприятие для пост-аудит контроля в любое время. Поэтому и в Европе декларация оформляется в среднем 5 минут.

У честного бизнеса есть офис, бухгалтерия... для того, кто ввозит краску по 15 центов, ничего этого не имеют. И чтобы их проверить пост-аудитом - это не реально. Пока мы не наладим постоянный контроль за цепочкой в Украине, до тех пор будет интересно ввозить товар контрабандно, по серой схеме, с занижением стоимости. Если мы занимаемся схемами нечестными при ввозе, у нас в фокус попадают честные предприятия. Потому что у них есть, что проверить...

Необходимо пойти путём, которым прошёл ЕС. Предприятиям дать упрощение при таможенном оформлении, но получить возможность проверки предприятия в любой момент. Наше законодательство по таможенной стоимости не такое жёсткое, как в других странах. У нас не принят ряд протоколов СОТ, которые позволяют действовать таможням в случае несогласия с ценой (даже когда есть полный перечень документов)...

Пост-аудит должен находиться в гармонии с теми упрощениями, которые

у нас приняты... Мы не должны бояться и имплементировать те положения, которые дают возможность таможен бороться с такими явными занижениями цены....

Сергей Трусов, редактор журнала “Митний брокер”:

Александр Сергеевич поднял интересный вопрос, когда стоимостью товара фактически занимаются только таможенные органы. Товар, если прошёл границу, то здесь он уже попадает в совершенно другое поле. Возможности у наших налоговых инспекторов круче, чем в Европе. Деятельность предприятия они могут за нарушение приостановить. Тем самым нанося урон экономике. Приостанавливается производственный процесс одним инспектором. Это какие же у него ещё должны быть права... Не разбираясь, не доводя до суда... Не заботясь о работе предприятия (рабочих местах, продукции), не ожидая оплаты, возможного ущерба... За рубежом предприятия стараются не закрывать, а дают ему возможность отработать, оплачивая налоги, уплатить и штраф. Минфин отвечает за политику. У нас ожидается изменение в философии подхода работы с нарушителями?

Александр Москаленко:

Вы говорите о философии, изменении мышления представителя контролирующих органов. Вы затронули глобальную цель, к которой должна стремиться любая экономика. Действительно надо поменять приоритеты у таможенника, налогового... Не любыми средствами «стягнуть» деньги в бюджет, а дать возможность предприятию выйти из ситуации... По идее таможенник должен создать наиболее благоприятные, комфортные условия для предприятия. В Европе это называется «диалог», «помощь», а у нас это называется коррупция... Так это выглядит со стороны контролирующего органа...

У нас есть концепция... Даже те изменения, которые мы запланировали, по моим подсчётам дадут результаты лет через 5-6. Эффект возможен только через изменение сознания таможи и контролирующих органов...

Что касается таможи, то мы план реформирования таможи обговаривали с бизнесом в прошлом году. Он был размещён на сайте Минфина. Сейчас есть желание его обновить и распоряжением Кабмина начинать его внедрять. Обновлённый проект мы также публично разместим на сайте Министерства финансов.

Представитель компании с 15 летним стажем:

...Два года назад было много разговоров, что создаются компании, которые будут нести 100% ответственность за то, что они декларируют. Чего не было сделано. Когда я был на форумах за границей, я задавал вопрос, а что было бы, если бы ты обманул? Мне ответили – это лишение лицензии, это лишение привилегий всех, которые есть у компании, это увольнение госслужащего... Почему я каждый раз экологу должен доказывать, что уже 15 лет возжу один и тот же товар... Мне же отвечают, что я должен вести его в лабораторию и т.д. Потом оказывается, что 15% лаборантов вообще не химики...

Александр Москаленко:

Мы впервые за 25 лет получили возможность хоть как-то растормозить эту область. До этого момента у нас возникали аналогичные вопросы к этим службам...

Мы вставили в приказ все их документы. Это уже обезопасило бизнес от неожиданности. Сейчас мы занимаемся сокращением этого количества.

...За рубежом таможенники ещё при сговоре теряют социальную страховку. Учредители фирм, попадая в черные списки, не могут создать новую и наняться на работу... Там ещё есть такая фишка – если не было умысла, то нет строгого наказания. У нас умысел тяжело доказывается, поэтому он подразумевается по умолчанию.

Мы сейчас в таможене хотим произвести следующие изменения:

- **Зарботная плата.** Сделать базовой зарплатой 12 тысяч гривен. Если он прошёл курсы и сдал экзамены по стоимости, досмотрам, повышает свою квалификацию - он ещё дополнительно получает 4 тысячи... Далее включается КРІ – нет жалоб со стороны бизнеса, к нему нет претензий со стороны руководства, проводит оформление в установленные 4-е часа... – за это он получает ещё 4 тысячи гривен. Дальше если он работает очень хорошо, то ещё выплачивается премия 4- 5 тысяч... Но если он что-то нарушил, то у него останется только база... У него эта штрафная санкция может действовать 4-5 месяцев. (Суммарно эквивалент 100 долларов). При переквалификации ему придётся пройти повторно ещё экзамен. Это повысит его финансовую ответственность за то, что он делает...

- Перевести таможенников на **контрактную форму работы**, как у военных, пограничников... 1-2 нарушения - это может быть основанием к расторжению контракта. Сейчас уволить таможенника очень сложно.

- **Ответственность.** Проговаривается введение профессионального страхования. Будет создаваться фонд страхования профессиональной ответственности. Если будут нанесены убытки предприятию до 200 тысяч гривен, то с фонда они будут выплачиваться компании. Тогда простоев автомобилей на таможнях не будет... Планируется прописать чётко ответственность. Таможенник должен четко выполнять прописанное системой. У нас же сейчас на человека возлагается обязательство не зависимо от таможенного законодательства. Если система рисков не сработала. И таможенник оформил груз, а потом выявлено нарушение, то он не должен нести за это ответственность...

Вот эти три столба, которые на наш взгляд поменяют сознание таможенника.

Сергій Трусов

Шановні читачі!

Дякуємо Вам, що передплачуєте журнал “Митний брокер”!

Якщо Ваші друзі ще не переплатили журнал, то вони мають таку можливість. Для цього достатньо направити повідомлення адресу:

cusbroke@ukrpost.ua

Успіхів та мирного неба!